

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre . . . . . 12 kor — fill.
Fél évre . . . . . 6 kor — fill.
Negyed évre . . . . . 3 kor — fill.

Egyes szám ára 5 fill.

Hetféli szám 4 fill.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel

Felolvasó szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvéd irodája, Bazátok-terre Manojlovics-ház
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Vojnich palotában
Telefon szám 42.

Nyitlér soronkint 40 fillér.

Állam és város.

Minálunk nemcsak szokássá vált az, hogy az állam a főváráson kívül más városokkal vajmi keveset törődik — hanem ugyszólván törvény lett ebből. Törvény lett a vidék teljes negligálása. Szegedet például az árvíznek kellett elöntenie, hogy az állam protekciója alá vette, kiépítette és várost csinált belőle.

Kisérjük csak figyelemmel a főváros építkezési ügyét, kulturahaladását és számítsuk ki az arányt, amelylyel az állam hozzájárult eddigelé is annak emeléséhez és hasonlítsuk össze ezt a végeredményt azzal a nagy semmivel, amelylyel az állam a jó vidéket segítyezi s láthatjuk azt a gráciát, amelyben bennünket részesítenek.

Csak úgy soványosan akad egy-egy morzsányi a vidéknek is. Ugy adják, mint akivel mostohán bánnak, mint akinek alamizsnát nyújtanak, mint akinek a látszat kedvéért épen adni kell valamit. Egy pár várost agyonboldogítottak a jogakadémiákkal. Van vagy egy egyetemünk a vidéken is — hát még mi kell a boldogsághoz? Minek is nekünk valami új, valami nemzeti intézmény, nem elég, ha az ország nemzetiségei mellettünk nagyhatalmakká felcseperednek, hogy kulturájukkal és tiltott kultuszukkal kiszorítják az ország sok elhagyatott vidékén még a magyar nyelvet is. A magyar nyelv kiszorításával kiszorítják a magyar érzelmét is. A vidéknek pedig nincsenek meg az eszközei ahhoz, hogy ellensúlyozni tudná azokat a nagyrészt alattomos támadásokat.

Az állam pedig nem ellensúlyozza ezt állami intézmények felállításával. Boldog a magyar állam, ha egy-egy magyar gymnasiumot rá tud tukmálni a közönségre. Itt van a mi gymnasiumunk es nem messze mi tőlünk a verbászi. Vajjon mért nem tudná ezt is meg meg azt is fenntartani.

Az állam szűkkeblősége önönmagától fog megszünni, akkor amikor már az összesítő teljes fogyatékát fogja érezni. S akkor hirtelen kell majd pó-

tolni azokat a hiányokat, amelyekért csak öt lehel, sőt kell vádolni. És ezalatt folyton halljuk hangoztatni hogy haladunk. Haladunk — így mondják a nagyok — de nekünk ezt elhinni nem kötelességünk.

Közgyűlés.

Szabadka város törvényhatósági bizottsága ma délelőtt Schmausz Endre főispán elnöklele alatt tartotta rendes havi közgyűlését. A városatyák nagyon gyéren jelentek meg, nem vonzotta oda őket semmi; valami különösebb tárgy nem is volt.

Geiger A. Mór indítványát a szinikerület ügyében, mint rendes szokása, visszavonta. Fierstlaván czukrász kérvényére a palicsi czukrászda haszonbérének leszállítása tárgyában az a határozat, hogy a szerződést 1901. január 1-re felbontják. Taussig Vilmosnak az üzleti helyiségre vonatkozó szerződése újabb 6 évre meghosszabbítottatott évi 5000 korona bérösszegért. Elhatározta a közgyűlés, hogy a VI. és VII. kör határvonala közelében felállítja a 9-ik odvát.

A tanyai templomok felállítási helyének kijelölése tárgyalásánál volt egy kissé élénkebb a vita.

Mamuzsics Agoston indítványozta, hogy a javaslat ismertetés után vétessék tárgyalás alá, de leszavazták. Ringhofer Lajos bejelentése mely szerint biz. tagsági állásáról lemond, tudomásul vétetett, a polgármester felhivatott, hogy az új választás iránt intézkedjék. Rudits Vranics Péterné és Gabrics Miklósné nyugdíja megállapítottatott.

A kórházi bonczoló szolga nyugdíj jogosultsága megállapítottatott. Az üresedésben levő városi bizottsági tagok választására határnapul december 19-ike tűzetett ki. Vidákovic Lukács kórházi ellenőr 1600 koronával végkielégítettet.

A kath. autonómiai congressuson Szabadka városi Latinovich Pál országgyűlési képviselő fogja képviselni. Tipka Antal gymm. tanár 4600 korona évi fizetéssel nyugdíjaztatott.

A közgyűlés 11 órakor véget ért.

12484 ház.

Az ország harmadik városában 12484 ház van. Ha ugyan jól olvasták össze? Bizonyára ennyi házzám van a kataszterben, a telekkönyvben, ennyi ház után fizetődik osztály, vagy bér-adó, de hogy több ház nem volna Szabadkán, arra nyugodt lelkiismerettel — azt hiszem — senki se merne megsejtetni.

Mindegy. Szép summa ez. Kevés város van szép hazánknak, ahol ennyi lélek van, és tán kelet se, ahol ennyi a ház.

1901 január elsején, a huszadik század első óráiban világ szerte megindul hát a népszámlálás.

Fontos dolog, komoly munka.

Tizenhat főcsoportba osztattak nálunk e nagy munkával megbízott férfiak. A tizenhat csoportban 89 ember fog dolgozni a csoport főnökökön kívül. 140 házat kell tehát egyremásra egy megbízottnak a megszábotott tíz nap alatt összejárni. Egy napra esik egy emberre 14 ház. Némelyiknek több, némelyiknek kevesebb. Nem sok a nagy munka egynek se. Lelkismeretesen, becsületesen elvégezhetik a rájuk bízott munkát.

És mi előlegezzük nekik a bizalmat. Hisszük és reméljük, hogy feladatuknak becsülettel fognak megfelelni.

Számítunk egyre-másra egy házban 8 embert, egy nap alatt tehát 100—120 lelket kell egy megbízottnak összeírni.

Elég, de újra mondom, nem sok.

Mindenütt szükséges a lelkiismeretes, komoly és becsületes munka. Azok az iverk, mit kiöltötenek az alatt a tíz nap alatt fontos adatokat fognak tartalmazni.

De tán sehol oly fontosak, mint nálunk Magyarországon, sehol se oly fontosak, mint éppen itt, az ország harmadik városában.

Gondolják meg uraim, hogy ha önök, kik a nép számlálással meg vannak bízva, munkájukat lelkiismeretesen végzik, nemcsak az ország, de első sorban mi fogjuk megtudni, hogy mennyi nálunk a magyar, hogy hányan vannak az ország harmadik városában, kik magyarul beszélnek, hányan vannak, kik írni és olvasni tudnak — ha valjon igaz-e, hogy paraszt város vagyunk?

Még egyet. — Vissza fogunk ugyan még térni erre a fontos kérdésre — de még egy dolgot ajánlunk a megbízott urak figyelmébe.

A nép minden összeírástól fél. Hogy mért? Hát csak azért, mert úgy van meggyőződve, hogy ez új adót jelent.

Ha a szárnysait, ha házi állatait írják össze, az után új adót kell fizetni.

Ugy emlékszem, hogy 10 év előtti, de még inkább 20 év előtti a tanyai gazdák elbujtatták cselédeiket, elbujtatták gyerekeiket, mert minél több kéz dolgozik a tanyán, minél több munkása, cselédeje van a gazdának, annál több adót kell fizetnie. — ENŐI a tévhitől parasztjainkat megszabadítani kell.

Hát ezért is fontos az önök dolga uraim, ezért is kell, hogy komoly lelkiismeretességgel dolgozzanak, hogy felvilágosítsák a népet, hogy megértessék, elhitelessék velük, hogy az ország, hogy városuk érdeke, megkívánja a becsületes lelkek, becsületes összeírását és hogy a világ színe előtt az ő értékük emelkedni fog — (vagy tán esni? amit nem hiszünk) — mert hisz Magyarország értéke fog

emelkedni, akkor, ha az írást tudó emberek százaléka emelkedik.

Még egyszer mondjuk hát: becsülettel, lelkiismeretesen és komolyan fogjanak munkához és aki nem érez magában elég erőt a nehéz munkára, mondjon le a tiszter két forintól, — még akkor is ha rá van szorulva. Q.

Különfélék.

Magyar újságyelv.

(—y) Arról akarok szólni, hogy újságba irnak olyanok is, akik nem tudnak magyarul. Ez ha megcsik, lehet a szerkesztő közönyéből. S ilyenkor hibás a szerkesztő és menthető az író. Mivelhogy megvan mindenki és leginkább az avatatlanságban a hajlandóság, hogy szerepeljen. S ennek manap legkönnyebb módja az újság, lévén a nyomdafesték a legolcsóbb és legkínáltabb portéka. (Hogy mindezen daczára a legkeresettebb is, az megint más lapra tartozik. Keresetté nem azok teszik, akik kínálják.)

Hanem baj az, ha olyanok akik nem tudnak magyarul, újságot irnak. Vagyis napról-napra adják ki tudatlanságukat, s rontják a nyelvet s az írást; mert az újság minálunk tényező mindkettőre. Vagy nem írja-e a magyarság jó része két „szó”-el a lesz-et, indulva egy újság nyomán, amelynek nyomdása rendeletből járhatja minden író kézírásában ezt a szót. És mondhatom nem meggyőződésből; csupán vas következetességből, amit helyesebben mondhatnék nyakasságnak s ami említett hatására fogva bűn. Ez a szerkesztő bűne. De ez a szerkesztő különben jó magyar, és jó újságíró.

Olvasok azonban most egy újságot, amely helyben jelenik meg. Megvallom, ez az újság ma került először kezembe (utoljára is talán), de rémítő magyartalansága úgy halott reám, mint egy hideg zuhany. Nem a fürdőben, hol magam rántom a fejemet a nedves elemet; hanem ha szelíden szunyókálván nyakon öntenének.

Beszélnék arról is, hogy ebben a vállalatban az újság portéka; de ez nem volna baj, mert máshol is az. De szó fér ahhoz, hogy ez a lap rossz portéka. S ha ellillják a rossz testi táplálék árutását, miért férközhetik szellemünkhez a romlott szó mérge?

Nem a tartalomról beszélek; nem vagyok esküdő ellensége a lapnak, s nem akarom rontani az „újság”-t. És nyugodt vagyok benne, hogy nem is fogom. Aki kíváncsi lesz rá, hogy mit fognak neki játszani, megveszi ezután is az újságot és hat fillérért kuplékat élvez. De a magyarságán, nyomot fog hagyni ez is, mert a kevésbbé művelt inkább olvassa az ő nyelvérzékét a legkevésbbé tisztá s leg hamarabb lesz megérezve. És ez nem „árma” az „ömléte” miatt.

Mikor a lepke ráropkolt a fiatal gyümölcsre egy pontot szur rá? S mire az alma megérlik, tönkre rágja a kukacok?

Szabadka város és a légszesz-társulat.
A szabadkai légszesz-vállalati társaság évekkel ezelőtt Szabadka városától szerződésileg kizárólagos jogot nyert a város utcáinak és tereinek utcáinak tisztítását ellátni. A város időközben utcáinak villanyos közlekedést rendeztetett be és a villanyos vasúttársaságnak megengedte, hogy a magán- és középületekbe a villanyvilágítást bevezethesse. A légszesz-vállalat ez által szerződési jogaiban sértve

érezvén magát, pert indított a város ellen a nyilvános és magánvilágítás kizárólagos használati jogának megállapítása iránt. Ez a pert nagyon veszedelmes lehetett volna Szabadka városára nézve, mert ha elveszíti a pert, akkor a légszesz-vállalatnak fizetendő rengeteg kártérítési összegben kívül köteles lett volna a villanyos társaságnak és a magánoknak a villanyvilágításban fektetett óriás befektetési összegeit is megtéríteni. A szó-czoros értelemben tehát milliók per volt az, amelynek sorsa tegnap este dőlt el. A légszesz-vállalattal kötött szerződésben minden peres ügyben választott bíróság illetékessége volt kikötve. Ez a választott bíróság a megejtett rendes írásbeli perirratváltás után szóbeli végfárgyalásra tegnapi este hat órakor ült össze a Kuria egyik tanácstermében Czorda Bódog elnöke alatt. Városunk részéről *Paukovich Andor* a ügyvédi kamara elnöke és *Gyelmis Gerő* takarékpénztári igazgató — felperes légszesz vállalat részéről pedig *Fabinyi Ferencz* és *Hegedűs László* kuriai bírák voltak a bíróság tagjai. Szabadkát dr. *Dembitz Lajos* városi alügyész képviselte és hogy mennyire kitűnően, mutatja az ítélet, melyet több órai tanácskozás után a választott bíróság kimondott, amely szerint felperes légszesz-vállalat keresetével elutasított, mert szerződéses jogait, amely csupán az utcák és terek világítására vonatkozott, a villanyvállalattal kötött szerződés nem sérti. A perkötségek kölcsönösen megszüntettek, a 7500 kor. eljárás költséget közösen tartoznak a felek megfizetni. Bizony nagy örömmel vettük e reánk nézve kedvező ítéletet, mert pervesztés esetén súlyos teher szakadt volna az adózó polgárookra.

Felolvasás. A „Szabad Lycaeumban” f. hó 25-ikén Kovács János vasuti főmérnök a csillagászatról tart felolvasást.

Az izr. nőegylet f. hó 19-én boldogult Erzsébet királynékné névpapján 30 gyermeket látott el téli ruházzal. A szentegylet disztermében, a hova a nőegylet a tagokat, valamint városunk jótékony egyleteinek képviselőit meghívta, szép közönség gyűlt egybe. Ott voltak a nőegylet elnökségén és a tagokon kívül *Birkáss Gyuláné*, özv. *Hidegh Arpádné*, özv. *Kovacsics Károlyné*, özv. *Morvai Akosné*, özv. *Vojnic Lukácsné*, *Váli Béláné* úrnok, valamint *Pertich Mihály* arvaszéki elnök. Midőn felöltöztetett 30 kis leány sorokban felvonult, dr. *Farkas József* izr. hitványok állott fel szólásra, s szép szavakkal üdvözölvén a vendégeket, a jótékonyáért mondott köszönetet a nőegyletnek, s halála infelte a gyermekeket. Emelek befejezte után egyik leány mondott köszönetet azok nevében, akik téli ruházatot kaptak. Az ünnepély betegezte után a nőegylet meguszonáztatta a gyermekeket, akik mohó étvágygyal ülték körül a nagy asztalt.

Felolvasás. Eolyó hó 25-én, vasárnap d. u. 3 órakor a szabadkai-gazdakör helyiségében *Törlei Gyula* felolvasást fog tartani.

Házasságok. Hódvághon *Deck* állatorvosnak két leányát mentő férjhez adta. A mai napon a kétős esküvőn a város kökornyének intelligenciája vett részt. Az esküvő d. u. fél 5 órakor volt. Ezt, vacsora követte, majen számtalan felkösztönt hangzott a két fiatal párra különösen az öröm szülőkre. A fiatal férjek egyike *Szalinger Antal* állatorvos másika *Resch Antal* kereskedő bácsi lakos.

Elhunyt apáca. Németh Mária Agnész a „Szentészes Megváltó”-ról nevezett szabad-

kai »Mária Valeria« kórház igralmas nővére, f. hó 18-án, életének 22-ik. szerzetbe való lépésének 8-ik évében, rövid betegeskedés s a halotti szentségek felvétele után elhunyt. Hült tetemei f. hó 20-án, kedden d. u. — nagy részvét mellett — helyeztetek el az u. n. bajai sirkertben örök nyugalomra.

Felülfizetések a szabadkai izr. ifjuság által jegy öb, rendezeti táncvizigalom a k l-mával: *Schlessinger Miklós* 2 korona. *Heisler Vilmos*, *Gruber Károly*, *Krammer Károly*, *Lusztig Már*, *Spiegel David*, *Benau Lipót*, *Spiczcer Jenő* 1—1 korona. *Berger József* (Ö-Moraviczka) 60 fill. összesen 9 kor. 60 fill.

Ezüst lakodalmom. f. hó 20-án Zombor város közkedvelt magánzója *Frey Emil* és neje szül. *Gabányi Hermin* tegnap ezüstlakodalmukat tartották. Reggel 7 órakor a nagy tagból álló család s széles rokonokör istentiszteleten voltak, mely igazán megható volt. Ezt a családban fennálló gyász miatt szűkebb családias jellegű ebéd követte.

A bajaiak öröme. Mégis csak nagy dolog az manapság is, ha valamely városnak minster a képviselője. A bajaiak, kiknek tudvalevőleg az igazságügyminster a képviselőjük, ha nem kapták meg a hidat, mert ahhoz szörnyen sok pénz kell, megkapták a törvényszéket. És ez is valami! A tegnapiótti minster-tanács határozta el, hogy Baja hó óhaja teljesedésbe megy, megkapja a törvényszéket. Mindenesetre örülünk a szomszéd város szerencsésének, de örömrünk sokkal őszintébb volna, ha ez megint nem jelentené azt, hogy azt a kevés hasznót, mit a magas kormánytól kapunk, ismét megnyirbálják. — No de nem kell kétségbeesni. Nem azért vagyunk mi kormányparti város, hogy a mi képviselőink is ne tudnák megszerezni majd nekünk azt — a réven, amit elvesztettünk — a vámon.

Nyilvános köszönet. Mindazoknak, akik az izr. nőegyletnek f. hó 19-én tartott ünnepélyére az izr. Nőegylet által téli ruházzal ellátott gyermekek felöltöztetése alkalmával ajándékokat küldeni szivesek voltak, ezuton mond hálás köszönetet a nőegylet elnöksége.

A vakok zenekara. Sötét szürke, zöldhajtókájú egyenruhás férfiak játszanak tegnap óta a »Nemzeti kávéház»-ban. — A vakokat gyámolító országos egyesület zenekara indult körútra és utjában néhány napra itt állott meg. Elmentünk és meghallgattuk ezeket a szerencsétlen embereket, kiknek szinte bamba arca csak akkor derül fel, csak akkor látunk e világtalanok sápadt arcán egy halvány mosolyt mikor kezükbe veszik hegedűjüket és játszanak. — Játszanak tisztán, finoman, amilyen tisztán csak ők tudnak játszani. — Szép műsorjuk legszebb része *Berkes Magyar* egyvelegje (celló szóló) melyet rendkívül szépen, mély érzéssel játszott a kis társaság legjobb muzsikusa *Braun Ruben*, majd ismét az ő hegedű szólója *Bihari Keringője*. Ugyancsak ő játszotta el a Kol nidre óségi zsidó imát hihetetlen melegséggel és precizitással. Erről persze kisfőltte a kávéházat megöltő publikum rögtön, hogy zsidó. — A vakok zenekarárt *Gottlieb* nevű karmester vezeti. — Érdemes őket meghallgatni.

Három napig tartó lakodalmom. Bácskában nem veszett még ki a régi jókedv. *Rácz-Militicsen* a község egyik közbecsületben álló polgárának *Rati* leánya esküvőt örök hűség egy új odaváló gazdái bűnnek. A lakodalmom három nap három éjjel tartott.

— **Vizbe fult mérnök.** Óriási szerencsétlenség történt tegnap reggel Bodrogmonostorszegh (Bács megye) község közelében. Bujkay Antal 30 éves kir. folyammérnök át akart csónakázni Bodrogmonostorszeghről, ahol a Dunaszabályozás munkálataival van elfoglalt. A Dunára szigetre. Fogadott egy monostori sokaczelegény evezőt és vele a dülő viharban utrakelt. Az a vihar fölfordította a csónakot és mindketten a Dunába fultak. Bujkay nem tudott uszni. Bujkay aki özvegy édes anyjának egyetlen támasza volt, nagyon kedvelt egyén volt Zomborban, a ref. egyház-község presbitériumának is tagja volt és halála általános részvételt kelt. Holttestüket mindaddig nem sikerült feltalálni.

— **A budapesti „Magyar Dal- és Zene-közlöny”** — az orsz. magy. dalegyesület hivatalos lapja — legújabbjában Gaal F. zenedeigazgatónkra vonatkozólag a következőket olvassuk: „Gaal Ferencz, a szabadkai zenede kiünö igazgatója a legjobb egészségnek örvend. Munka kedve a régi és alkotó képessége csak növekedett. A magyar dalos ügynek ez a lánglelkű előharczósa megduplázott erővel készül a kassai orsz. dalünnepélyre, a melyen igen sok dalárda az ő szerzeményével fogja elvinni a babért.” Mindezt azért kellett elmondanunk, mert egyik fővárosi zeneközlöny lehetetlen híreket kürtölt világgá G. F. egészségügyéről állapotáról. Hála Istennek, a dolog a lehető legnagyobb ujság kacsának bizonyult. Dr. Falk Zsigmond.

— **Verekedő házastársak.** Egy alaposan összevert asszonyt vittek be a mentők tegnap délután a közkórházba. Szabadkához tartozó Szerezlafalváról hozták, Krempotics Szilveszternének hívják. Az urával összekülönbözött, aki alaposan elverte. A rendőrség behozta a gyöngéd férjét és megindította ellene az eljárást súlyos testi sértés miatt.

— **Leszurt kocsmáros.** Zomborban tegnap éjjel a „Fekete galamb”-hoz címzett vendéglőbe belétek az egész városban veszekedő természetűkről híres Budai testvérek. Italt rendeltek, de a vendéglős, Celyuska Antal ismerte őket. miután ugys ittasak voltak, nem hozott nekik. A két veszekedő testvér lármát csapott, mire a vendéglős kivezetni akarta őket a helyiségből, miben fia is segített neki. Budai testvérek kést rántottak elő és a vendéglőst hasba szúrták, fiát pedig karján megsebesítették. A kocsmáros sebe életveszélyes. A bicskázókat a rendőrség elfogta.

— **Huszáraktanya Szabadkán.** A honvédelmi miniszteriumból leirat érkezett a város tanácsához, hogy a beküldött tervezetlet és föltételeket tárgyalás alá vették és az eredményről legközelebb értesíteni fogják a városi tanácsot.

— **Kerge itélkezik.** Alig mentették fel Kergét a vucsidói obranicza készítőik ellen elkövetett merénylet büntetésének könnyed terhe alól, vad mosolyal ajkán gördült gyors futamban komoly hivatalába.

— **Nos mi baja?** kérdezte az előtte álló csinos fehér cselédétől.

— **Kérem egy legény elcsavarta** a fejemet.

— **Jól van.** Az a legény elítélteik 4 órai elzárásra csavargásért.

A leányzó az ítélet hallatára szóllan esett ki a hivatal ajtaján.

— **Asszonyok, lányok,** kiket jövendőjük érdekel, hozassák meg Zit-El-Lohia most megjelent szellemes, jósló könyvét. Rendkívül szenzitiós! 1 korona beküldése ellenében (bélyegeken is) bérmentés zart borítékban küldi: Gedeon, András, könyvkereskedése Miskolczon. Utánvételt 40 fillérrel több.

Letartóztatott kikindai nagykereskedő.

Szabadkán lefoglalt áruk.

— Saját tudósítónktól. —

A Nagyikindai Takarékos és Előlegegyesület Részvénytársaság pénzügyi válságával kapcsolatosan Voticzki Simon kikindai üvegáru nagykereskedő is bajba került. Raktára körülbelül 60.000 korona értékű lehetett amikor észre vette, hogy közeledik a veszedelem, minden áron pénzt akart összegyűjteni és áruin poton áron tulajdoit, ami által hitelezőit csalárdul kijátszani akarta. Csöd küszöbén több mint 20.000 korona értékű porcelánárut elfecsérelt.

Voticzki egyik bécsi hitelezőjének szabadkai megbízottja még idejekorán észrevette a hitelezők kijátszására irányuló manipulációt feljelentette a kikindai rendőrségnél, de még alig indult meg a nyomozást már egy másik budapesti hitelező ügyvédje jelentkezett a kikindai rendőrségnél, aki csalakozván az előző feljelentőhöz és Voticzkit le is tartóztatták. A letartóztatás óriási szenzáció tárgyát képezte Kikindán.

Ekkor tudódott csak ki, hogy Voticzki kinek adta el az árukat. *A vesők között K. nevű szabadkai üveg és porcelán kereskedő is szerepelt,* aki két vaggon porcellánt vett a bukni akaró kereskedőtől.

A kikindai rendőrkapitány és Dr. Weiszberger budapesti ügyvédnek első dolguk volt, hogy Szabadkára jöttek az árut felkutatni.

Vojnics Béla rendő alkapitány megidézte K. kereskedőt és a kikindai rendőrkapitány a budapesti ügyvéd jelenlétében kihallgatták és K. beismerte, hogy ő vett árukat Voticzkitől, de a rendesárban amit számlával is tud igazolni.

A vizsgálatot vezető kapitány azonban nem elégedett meg ezzel, hanem elrendelte megvett áruknak hatósági leltározását és mi tényleg meg is történt. Két napig tartott a leltározás, amelyet ma reggel fejeztek be. Ugyanazólván az összes árut megtalálták, amit K. Voticzkitől vett.

A leltárt hitelesítették és az árut a bünpör befjezteztig hatósági gondozás alá vették.

Hogy minő irányban folyik majd tovább a vizsgálat az még kétséges. K. mindenesetre igyekszik jóhiszeműségét igazolni.

Hetvenkétezer korona elégedett adó.

— Saját tudósítónktól. —

Nagy feltűnést keltő határozatot hozott a közigazgatási bíróság, Hauser és unokaöccsae bécsi cég már évek óta összevásárolja Szabadkán és környékén a lovakat s legutóbb az angol-bur háborúba is mintegy 4000 drb lovat szállított. A céget feljelentették, hogy üzlete után Magyarországon nem fizet adót és ennek folytán a zombori adókövető bizottság évi 24.000 koronára adóztatta meg a Hauser céget, három évre visszamenőleg 72.000 korona adót kellett volna lefizetni a cégnek, de minthogy nem fizette a szabadkai kir. adóhivatal lefoglalt vagy 500 darab lovat, úgy hogy a szállítás néhány napig megakadt, amíg a cég a 40.000 koronát letétbe nem helyezte de egyuttal felebbezést is adott be a közigazgatási bírósághoz, mely most tárgyalta az ügyet és az adókövető bizottság határozatát megsemmisítette, Hauser cégnek pedig kiutalta a letétben volt 40.000 koronát. A felmentést azzal indokolta, hogy a cég csak vesz itten lovakat de tovább nem adja el s üzlete után Bécsben fizet adót.

Az ítélet szóról-szóra a következők:

Ó Felsége a király nevében a magyar kir. közigazgatási bíróság Hauser Lipót bécsi lakos-

nak adóügyét, melyben a szabadkai egyenes adókövető bizottság 1899. évi július hó 25-ik napján 2712 sz. a. kelt határozatával 1897. 1898. évre és a f. évekre évi 300 frt III. oszt. ker. adót állapított meg, s ezt a zombori egyenes adófelsőzlomlási bizottság 1900. évi március hó 20-ik napján 2908 sz. a. kelt határozatával az 1896. évi adónak törlése mellett 1898. évre 3376 K-ra az 1899—1901. évekre pedig évi 12706 K-ra emelte fel, ügyfél által beadott panasz folytán 1900. évi október hó 19 napján tartott nyilvános ülésében írásbeli tárgyalás alá vevén következőleg

Ítélt:

A magyar kir. közigazgatási bíróság a panasznak helyt ad, panaszost a töle lókereskedés után követelt III. oszt. ker. adóemegfizetésének kötelezettsége alól felmenti és a törlést elrendeli.

Indokok:

Ügyfél a lókereskedés után megállapított adónak teljes törlést azon az alapon kéri, mert ő bejegyzett bécsi lókereskedő, Magyarországon csak bevásárlást de eladást nem eszközöl, a lovak megvételére vonatkozó megbízást Bécsben kapja és szerződéseket csak ott köt.

Panaszosnak ezt az állítását a tárgyratok és az elrendelt bizonyítási eljárás során beszerzett rendőrkapitányi hivatalos jelentés igazolja amennyiben ezek szerint van ugyan panaszosnak Szabadkán állandóan bérelt több istállója szénaraktára és egy megbízottja, aki a lovakra felvigyáz, szénát zabot bevásárol és a lovak ki és berakását eszközöli, de egyébként vételi vagy eladási jogkörrel bíró üzletvezetője vagy más jogkörrel bíró megbízottja nincsen és ellene olyan adat, hogy eladást akár Szabadkán, akár Magyarországon eszközölt volna fel nem merült.

Minthogy azonban a kereskedés fogalmát a vétel önmagában véve nem, hanem csakis az eladással kapcsolatban meríti ki, minthogy az 1875. XXIX. t.-cz. 1. §-ában adó alá vont kereseti jövedelem a kereskedelmi üzletnél csak az eladási tényében nyilvánul és így adózási tekintetben jelentőséggel csak az eladás bír panaszost pusztán azon az alapon, mert a Szabadka környékén vásárolt lovakat onnét közvetlenül külföldre szállítja III. oszt. ker. adóval megterhelni annál kevésbé lehet mert Szabadkán bérelt helyiségek sem fróküzletnek sem kereskedelmi raktárnak nem minősíthetők.

Felhozott indokok alapján a panasznak helyt adva az adó törlést el kellett rendelni.

SZINÉSZET.

November 20.

Nap és hold. Reprodúciója annyiban különbözött az első előadástól, hogy *Szepessy* (Manola) harmadik felvonásbeli costumje izléesebb, *Baróthy* Don Degomezének álma pedig esendesebb volt. *Szögyi* (Beatrixe) ismét szépen énekelt; a kar ezuttal is jó volt.

November 21.

Az arany kalas. *Tóth* A. Dachsalmayerje megint a régi jókedű lámpagyáros volt, aki az elfeledettnek mondott strófát újra megtanulta, sőt néhány sikerült extemporizálással meg is toldotta. Sokszor kitapsolták, meg is érdemelte. Dr. Gyárfás ügyvédet ezuttal *Farkas* játszotta, emelve ezzel az előadás színvonalát. Egyénisége, fesztelen mozdulatai, lágy organuma kiválóan kvalifikálják a hasonló szerepekre, bár ezen természetből kapott jó tulajdonságaival erősen fukarkodik, mert hiszen Dr. Gyárfás szép és hálás szerepe többet érdemelt volna, mint amennyit reá.

ruházott és annyit mindenestre, hogy szerepét jól megtanulja. Ha ezen hibáit nem az ambíció, hanem a készséghez való idő hiánya okozta, akkor elvárjuk, hogy illetékes helyen alkalmas és időt adnak neki ahhoz, hogy tehetségét szereptudással érvényesítse.

9577./1900. szám. tkv.

Pót hirdetmény.

427/1900. k. b. végreh. szám.

A szabadkai kir. törvényszék, mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, miszerint a
Vincze Ferencz és neje Markovics Mándia
szabadkai lakos végrehajtóknak Virág István
és neje Sipos Rozália panaszai lakos végre-
hajtást szenvedők elleni 285 kor. 56 fill. s
járuléki iránti végrehajtási ügyében 9060.
1900. szám alatt kiutasított árverési hirdet-
ményben a szabadkai 7859. sz. helyében
foglalt Virág István és neje Sipos Rozália
néven álló 2778 hrsz. és 92/a ö. i. sz. III.
köri lakház és 127 □-öl területű beltelekre
420 korona kikiáltási árban a szabadkai
telekkönyvtárba 1900. évi december hó 7 iké-
nek d. e. 9 órájára kitűzött árverés az 1881
LX. t.-cz. 166. §-a alapján a szabadkai ke-
reskedelmi és iparbank végrehajtó érdeké-
ben is 800 korona tőke követelése s járú-
léki kielégítése végett megtartani fog.

Szabadkán, 1900. szeptember hó 24.

A kir. tszék. mint tkvi hatóság

Piry, kir. tszéki bír.

1945./1900. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi
LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel köz-
hírré teszi, hogy a szabadkai kir. járásbíró-
ság 1899. Sp. III. 1035. számú végzése által
Grauug Lipót javára Taussig Ignác ellen
240 kor. — fill. tőke, ennek 1899. évi
deczemb. hó 5 napjától számítandó 5% kama-
tai és eddig összesen 72 kor. 71 fill. perköl-
tség követelés erejéig elrendelt végrehajtás
alkalmával bíróság felül foglalt és 690 kor.
— fill.-re becsült butorokból álló ingóságok
nyilvános árverés úján eladatnak.

Mely árverésnek az 1900 V. 80 sz. kikül-
dést rendelő végzése folytán a helyszínén,
vagyis Szabadkán, VI. kör 1 ház szám a.
leendő eszközlésére 1900-ik évi december hó
7-ik napjának délután 2 1/2 órája határidőn
kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók
ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóság k ezen árverésen
az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében
a legőbbitigerőnek becsáron alul is eladatni
fognak.

Kelt Szabadkán 1900 évi november hó
14 napján.

Csernyus Zsigmond

kir. bír. végrehajtó.

Hirdetmény.

A házbér jövedelem bevallása és a
ház össze írás tárgyában a házbér
adó 3 év tartamára, vagyis az 1899,
1900, 1901. évekre való érvénnyel ki-
velve lévén, az 1901. évben csak
azokra a házakra vonatkozólag van új
kivetésnek helye, melyeknek tulajdo-
nosai előbb bérbé adva nem volt
lakrészeket az 1900. évi folyama alatt
bérbéadták. A házbérvallomások bea-
dására, a m. kir. pénzügyminiszterium
1898. évi 85651 szám alatt kiadott
rendeletével, az 1900. évi november
hó 15-től 30-ig terjedő időt tűzte ki.

Felhívtnak ennél fogva a fentemli-
tebb háztulajdonosok, hogy a városi
adóhivatalnál ingyen megszerezhető
házbér jövedelmi vallomási ívet pon-
tosan és a valóságnak megfelelő hü-
séggel töltsek ki s az a városi adó-
hivatalnál legkésőbbben 1900. évi no-
vember hó 30-ig okvetlenül nyujt-
sák be.

A háztulajdonos vagy a háznak ál-
landó hasznélvezője, a házbérvallom-
ás benyújtását meghatalmazott ál-
tal is eszközölheti, házbér eltitkolása
esetén azonban az adómegrovídités
miatti felelősség a háztulajdonost terhe-
li. Ha több a tulajdonos a vallomást
valamennyinek, vagy az általuk és vég-
re különösen felhatalmazottaknak kell
aláírni és a vallomás helyességért va-
lamenyi felelős.

A házak nyers jövedelmét képezi
együtt véve mindaz, a mit a tulajdo-
nos a bérbé adott ház használata fejé-
ben a bérlőtől hűz.

Tényleges viszonyok és adatok
iránt, melyekből bárkinek házbérjöv-
edelmé megítélhető, köteles mindenki
tudomása szerint felvilágosítást adni,
ha erre őt a hatósági közegek felszó-
lítják.

A lakbérlok magán a bevallási íven
bizonyítják a vallomás helyességeit,

nevőknek a háztulajdonos kötelesség-
szerű felhívása folytán az illető rovata-
ba bejegyzése által.

Az a házbirtokos, ki a bevallási
ívet annak kitöltése előtt, azaz mielőbb
abba a bérösszegeket bejegyezte volna
a lakbérlokkel aláírta, aniszor bün-
tetetik 200 koronával, a hány bérlőnél
követte el ezt a mulasztást.

A befizetett bírság egészen a felje-
lentőnek adatik. (1873 VI. t.-cz. 3 §.)

A házbérvédelem eltitkolása és
valótlan adatok bevallása jövedéki
kihágást képez, mely az eltitkolt bérössz-
szeg után járó adó 1-8 szorossával
büntetetik (1883 XLIV t.cz. 100 §,

Ha a házbirtokos és lakbérlok kö-
zötti egyetértésből szándékosan követ-
tették el az adó kijátszása s ezáltal
az államkincstár megkárosítása, mind-
két fél a megrovíditésnek kitett összeg
háromszorosa megfizetésével bünteten-
dő, 1868 XXII t. cz. 22 §.) e bünte-
tés alól azonban felmentetik a bérlő
ha a törvény megszegését 15 nap
alatt ő maga jelenti fel a pénzügyigaz-
gatóságnál (1873. VI. t. cz. 3 §.)

Az a házbirtokos, házgondnok vagy
házfelügyelő, a ki a házbérvallomást
az 1883. XLIV. t. cz. 15. §-ban
körülírt felhívás daczára sem adja be,
vagy a hiányos alakban beadott val-
lomás hivatalosan megjelölt hiányait,
a kivétők közegek által kitűzött legalább
nyolcz napi záros határidő alatt nem
pótolja: a hiányok kipótlása végett el-
rendelt helyszini szemle költségeit vi-
selni tartozik és 2 koronától 100 ko-
ronáig terjedhető bírsággal büntetendő.
(1883. XLIV. t. cz. 15 és 101. §§.)

Szabadka, 1900. november hóban.

Hegedüs János,

h. tanácsnok.

Pietsch Ferencz

első szabadkai fényképészeti és festészeti
műterme

Szabadka, Kossuth-utca.

Elvállal minden e szakmába vágó
fényképészeti és olajfestészeti munkákat,
melyek a legszebb

karácsonyi és ujévi ajándéku

szolgálhatnak.

Készít olajfestményeket és platinoty-
piákat művészi kivitelben.

Gyermek-felvételekre külön berende-
zett terem, mely állandóan fűtve van.

Tisztviselők és tanítók 30% árenged-
ményben részesülnek.

Apró hirdetések.

Az apró hirdetések előre fizetendők.
Mindenn apróhirdetés beiktatása legfeljebb 60 fillérbe
kerül és 15 szó lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűből 8 fillérbe kerül. Értésítések a ki-
adóhivatal ad; levélbeli kérdésekhez válasza való bé-
lyeg melléklendő.

Jessék hirdetni.

Itt e helyen hirdethet
Mind a világon
Hogy kinek kell francia bonn
Telen avagy nyáron
Akinek nincs jégszekrénye
Avagy nevelője
Apróhirdetések után
Kaphat még belőle;
Ki elveszté arany láncát
S akarja találni
Nem kell annak csak e laphoz
Ide elstátni,
S véletlenül két láncot kap
S arany órárt rája.
Pedig milyen rettenetes
Olesó ennek ára!
Azér: tehát hirdessenek
Mindennféle ódon.
Ha van eladó zongora
Akármilyen ódon
Tyukszemvágót ha keresnek
Avagy szúnyogháló.
Vagy ki udvarlóknak akar
Egy eleven barát.
Az csak ide jöjjön s egy pár
Hatosnak f-jében
Mindent adhat mindent

[kaphat
Olesón jól és szépen!

kiadók.

10 esetleg 16 kapa

majsai szőlő

jutányos áron ked-
vező fizetési feltéte-
lek mellett eladó.

Czim, a kiadó hiva-
talban.

Egy börtberendezéshez
való

ÁLVÁNY

egészenben vagy részben
eladó.

VII. kör Bognár-u. 25.

Fáklya

kapható bármily
mennyiségben
Pudler B. díszítőnél.
(Kazinczy utca)

Olcsó kenyér!

Zisza kezelés.

Nem szükséges sültetni,
mert olesót és jól le-
het kapni.

Naponta

Friss kenyér

kilónként 341
fehér kenyér 22 fill.
házi fél barna 18 fill.
rozsos kenyér 18 fill.

Mónus István

kenyérütődjében Kossuth-
utca Szécsényi kávéházzal
szemben és Rudics-utczán
volt üzlethelyiségemben,
jelenleg
KÖNIGRIZIA
üzletben.

Borsepröt

azonnal átvethető

keres megvételre jó árért

Frank Sándor

SZABADKA, VI. KÖR, MIKLÓS-UTCA 42. SZ.